



Należność pocztowa opłacona ryczałtem

Rok IV.

Nowogródek, Sobota 1 lutego 1930 r.

Cena 15 gr.

Nr. 27 (741)

ZYCIE NOWOGRODZKIE

DZIENNIK POSWIĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRODZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefony 75 i 100.

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH „Ekonomia”. — w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15.

Nr. KONTA P. K. O. 81.287.

Szeptyckiego 49.

Wydział Powiatowy, pok. 10.

DZIEŃ PIERWSZEGO OBYWATELA RZECZYPOSPOLITEJ

W dniu dzisiejszym pierwszy obywatel Polski Pan Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki obchodził swoje imieniny. Jeżeli chcemy podnieść ten niecodzienny moment, nie będzie to nawrotem do ery bezkrytycznej czolobitności przed najwyższym przedstawicielem władzy państwowej jakim z woli Boga i ludzi był naówczas monarcha. Delcy jesteśmy od tego, czasy te bowiem bezpoczątkowo minęły. Żyjemy w epoce, kiedy istotna tylko zasługa wkłada na nas obowiązek skłonienia przed nią głowy — bez żadnej ujmę, na znak szacunku, jaki się każdej obiektywnie pojętej zasłudze należy.

A Pan Prezydent prof. Ignacy Mościcki jest niewątpliwie dla narodu i państwa zasłużony. Swoim wielkim dorobkiem w dziedzinie naukowej, o czym piszemy osobno, Pan Prezydent Mościcki — jak pierwszy polski Prezydent — p. Gabryeli Narutowicz — rozślawił imię Polski daleko poza granicami kraju, że wspomniemy tylko Szwajcarię, Anglię, Niemcy.

Przy tej wyjątkowej i tak wielkimi skutkami wieńczącej pracy naukowej. Panu Prezydentowi prof. Mościckiemu nie obce były sprawy narodowe, daleko przed wojną, kiedy niejednemu z obecnych „wielkich patriotów polskich” Polska nawet się nie śniła, kiedy na szerokim polityczno-gospodarczym odcinku życia polskiego panowała wszechwładnie ugoda, odznaczająca się od wszystkiego, co doraźna, a brzęcząca korzyścią nie dawała się zmierzyć. Obecny Prezydent Rzeczypospolitej Pan prof. Ignacy Mościcki należał wraz z Marszałkiem Piłsudskim do tych na one czasy romantyków, dla których, sprawą polską, walka o nią i niezłomna wiara, że czyn tylko ofiarę zwołał nas z niewoli — była naturalnym ich życia wskazaniem.

Zdekonspirowany przez władze carskie musi P. Prezydent porzucić pracę w związkach niepodległościowych wewnątrz kraju, emigrować zagranicę, gdzie kontynuując studia naukowe, niezapomina o więzach, jakie go

kształt życia państwowego idzie po linię, jaką mu wykreślał Wielki Budowniczy Polski Marszałek Piłsudski, który jest obywatel z inną indywidualnością, a mimo to nawet zestawiać, a mimo to Pan Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki nie tylko przez dżerzenie najwyższym państwie władzy, guruje nad naszą rzeczywistością — jest to najlepszym świadectwem, że wybór Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1926 r. dał wynik wyjątkowo szczęśliwy.

Ale obowiązek, który przyjął na siebie w tych przełomowych dniach Pan Prezydent prof. Mościcki był i jest naszym najwyższym obowiązkiem państwowym. Życie stawia, czem zyskuje sobie bowiem polskie nie toczy się ostanio normalnym torem. Jesteśmy świadkami ogromnych przeobrażeń wewnętrznych, w czasie których na najwyższym państwie stanowisku trzeba mieć dużo tekstu i silny charakter, aby móc równowagę utrzymać.

Pan Prezydent Mościcki, że wspomniemy tylko nieprzebrzmia-

le jeszcze wypadki w związku z dymisją gabinetu p. premiera Ignacy Mościcki był i jest naszym najwyższym obowiązkiem państwowym. Życie stawia, czem zyskuje sobie bowiem polskie nie toczy się ostanio normalnym torem. Jesteśmy świadkami ogromnych przeobrażeń wewnętrznych, w czasie których na najwyższym państwie stanowisku trzeba mieć dużo tekstu i silny charakter, aby móc równowagę utrzymać.

W dniu zatem, kiedy P. Prezydent I. Mościcki obchodził imieniny się mu szczerze, gorące życzenia cały naród, ufny, że przy kierowaniu państwem przez takich mężów stanu, jak Pan Prezydent Mościcki i Marszałek Piłsudski — możemy spokojnie patrzeć w przyszłość. Lit.

Wizytacja pow. ludzkiego przez P. Woj. Beczkowicza

(Tel. od wt. kor. z Lidy)

W dniu wczorajszym o godzinie 8 rano wyjechał Pan Wojewoda z Lidy na dalszą wizytację powiatu do północno zachodniej jego części, zarchizując od Wołodziech i Skiriejek, gdzie zapoznał się ze stanem prac istniejących tam organizacji gospodarczych i kulturalnych. Wśród witali Pana Wojewodę licznie zgromadzeni przedstawiciele tych organizacji, informując go o swoich troskach i potrzebach.

Ze Skiriejek przez Pielisę po przyjęciu tam delegacji miejscowej ludności, udał się Pan Wo-

jewoda do Zaborza. Zabłoc do niedawna jeszcze kąpiel dla ludzi, dzięki budowie drogi bitej z Wilna do Grodna zmienił swój wygląd do niepoznania. Działalność społeczna się ożywiła, powstaje cały szereg instytucji, stopniowo zainteresowanie się sprawami ogólnymi i potrzebnymi miejscowi, podnosi się wyjątkowo.

Po zachęceniu zebranych tam przedstawicieli samorządu i ludności do dalszej wytrwałej pracy wyjechał Pan Wojewoda do Radunia i Ejszyszek, gdzie rów-

niez odbył przegląd prac miejscowego samorządu i zrzeszeń społecznych, a po wysłuchaniu sprawozdań ze stanu prac i zadaniomianiu się z jej rozwojem i niedomaganiami nie szczędził do Lidy, zwiędzając po drodze uwagę, niekiedy ostre i wskazujące na pewną część powiatu.

Wizyta delegacji senatu gdańskiego

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

W pierwszych dniach lutego przybędzie do Warszawy specjalna delegacja wolnego m. Gdańska z przewodniczącym Senatu dr. Sähmem na czele. Wizyta ta stoi w związku z likwidacją sum reperacyjnych w m. Gdańska przez Polskę w wysokości 160 milionów marek niemieckich.

Zmiana formy listów zastawnych Banku Rolnego

(Telefonom od wt. kor. z Warszawy)

Na wczorajszym posiedzeniu Rady Nadzorczej Państwowego Banku Rolnego, postanowiono w najbliższym czasie przystąpić do zasadniczej zmiany formy listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego przystosowując je do wprowadzenia na rynkach zagranicznych.

Ambasada polska w Waszyngtonie

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Według otrzymanych wiadomości nowy ambasador polski w Stanach Zjednoczonych w pierwszych dniach lutego b. r. złoży listy uwierzytelniające w domu prezydenta Hoovera.

Konferencje prem. Bartla

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Premier Bartel w dniu wczorajszym przyjął wice-prezesa Sądu Najwyższego p. Rózyckiego, a w godzinach popołudniowych w Prezydium Rady Ministrów odbył dłuższą konferencję z min. komunikacji Kuhnem.

Konferencja min. Kuehna

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Minister komunikacji inż. Kühn przyjął w dniu wczorajszym prezesa dyrekcji gdańskiej inż. Dobrzyckiego, który zdał mu sprawozdanie z przygotowań, poczynionych dotychczas przez dyrekcję kolei w związku z 10-letnim istnieniem polskich kolei na Pomorzu, które będzie obchodzone w pierwszej połowie marca r. b. przez wszystkie oddziały kolejowe na Pomorzu i Gdańsku.

Zjazd wojewodów małopolskich

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

W dniu wczorajszym pod przewodnictwem min. spraw wewnętrznych p. Józewskiego odbyły się obrady zjazdu wojewodów małopolskich, poświęconego sprawom samorządowym, gospodarczym i politycznym. W zjeździe tym wzięli udział wojewodowie: krakowski—Kwaśniewski, lwowski—Goluchowski, stanisławowski—Nakoniecznikoff i tarnopolski—M. szynski.

Czytajcie „Życie Nowogrodzkie”

Uwaga! Uwaga!
OBORA ZARODOWA
Rasy Czerwonej Polskiej
w Nakryszkach

sprzedaje byka 2 letniego, czerwonego i 2-wo byczki roczne czerwone. Władomość w Administracji maj. Nakryszki, pocz. 139-2
Zdźcioł, pow. Nowogrodzki.

Wkrótce "Hrabio Mote Christo"

NIJSKIE KINO KULTURALNO-OSWIATOWE

DZIŚ I DNI NASTĘPNYCH!

„DZIKA MIŁOŚĆ“

W roli tytułowej DOLORES del RIO wg. znanej powieści „Córka poskromicieleń niezdziwił Konrad Berovici. Drugi z rzędu obraz wytwórni „United Artists” znanej z obrazu „Pod przegrzechem herby”. Ujarmienie poskromicieleńki - Tryumf miłości - Wola mężczyzny w walce z ambicją kobiety.

Początek seansów w dni powszednie o godz. 7 i 9 w sobotę i niedzielę 5, 7 i 9 pt.

Następny program „Na zachód od Janszarni”

Wkrótce "Kolejanka Rozwolskiego"

Kino „POGON” w Nowogrodku

Dzisiaj i dni następnych

Podwójny program

Ukochany Szeryf Król Cewbojów TOM MIX

w 7 akt. dramacie

Janet Gayner szuka posady

Dramat w 8 aktach

Początek seansów w dni święteczne o godz. 5, 7 i 9 wiecz. W dni powszednie o godz. 7 i 9

Kino "Nirwana"

Dziś i dni następnych

„Grzeszna Miłość“

Dramat w 10 aktach wg. słynnej powieści Andrzeja Struga „Pokolenie Marka Świdra”

W głównej roli kobiecej JADWIGA SMOSARSKA. W rolach czelowych: Z. Jędrzejko, Tadeusz Olasz, Tadeusz Woźniakowski, W. Jankowski, F. Dominiak i inni.

Uroczyste nieszczęście - przeszedł się w... d... d... d...

KINO "APOLLO"

Dziś i dni następnych

„Z DNIA NA DZIEŃ“

WIELKI ŚWIĘTO FILMU POLSKIEGO oczekiwany z niecierpliwością epokowy film obecnego sezonu

Wzruszający dramat trzech serc, krwawe dni wojny polsko-rosyjskiej, realizacja JÓZEF LEJTKO w rol. gł. znakom. gwiazdy ekranu i sceny polskiej: Irena Gaweńska, M. Gąrczyńska, R. Brodzisz, Jerzy Kobusz, W. Walter i wiele innych. Wspaniała gra Rewelacyjne sceny! Początek seansów w dni święteczne o godz. 5, 7 i 9 wiecz. W dni powszednie o godz. 7 i 9

ROZMAITOŚCI

Ludożerca artystyka. Kobiety bywają niebezpieczne, gdy chodzi o rywalizację w miłości lub w powodzeniu. Pisma argentyńskie rozwodzą się teraz nad skandalem, który rozegrał się w głównym teatrze stolicy, między dwiema lamiestkami „gwiazdami” scenicznymi p. Anny Carrera a jej koleszanką p. Morriari. Na te spory o plebsztwo w obsłudze jakiejś roli obie artystki, uchodzące w swym kraju za pierwszorzędne „slawy”, zapomniały się do tego stopnia, że od słów przeszły do rekonyzów, podługując się wzajemnie pazurami i... zębami! Wynikiem starcia, że rozegrała się tak błyskawicznie, że nikt z obecnych nie zdolał mu przeszkodzić, było u jednej z przeciwniczek rozdarcie pazurkami policyzów, a u drugiej utrata nosa, który został... odgrzyziono. O tem, kto ostatecznie dostał rolę zamiast obu tak ciężko okaleczonych rywali, — pisma argentyńskie milczą.

1541 rzyz karany. Niewątpliwie rekord światowy co do ilości kar sądowych ustanowił pewien włozięga, areztowany ostatecznie w Stokholmie. Li-

RADJO-PROGRAM

WARSZAWA fała 1411.

Sobota 1 lutego

11.59. Sygnał czasu.
12.25. Muzyka z płyt gramof.
13. 0. Kom. Meteor.
15.00. Kom. gospodarzy.
16.15. Muzyka z płyt gramof.
16.35. Skrzynka pocztowa.
17.03. Nabożeństwo z Ostrzej Bramy w Wilnie.
18.00. Siacznosko dla dzieci.
19.00. Rozmaitości.
19.25. Płyty gramof.
19.40. Kom. PAT.
19.58. Sygnał czasu.
20.00. Odczytanie programu na dzień nast.
20.15. Reljetoń p. t. Turczanka bez czarucha.
20.30. Koncert Chóru Syberyjskiego.

Niedziela 2 lutego

10.15. Naboż. z Katedry Pozn.
11.38 — 12.05. Sygnał czasu
12.10. Poranek śmył
14.00. Wredówki młodego rolnika.
14.20. Muzyka.
14.30. Czem up awlać rolę.
14.50. Muzyka.
15.00. Co słycharz o czem wiedziedź.
15.20. Transmisja z Krakowa.
16.00. O instynkcie u owadów.
16.20. Muzyka z płyt gramof.
16.40. Odczyt p. t. „Narodzinę kwiązki”.
16.55. Płyty gramofonowe.
17.15. Odczyt.
17.40. Koncert ork.
19. 0. Rozmaitości.
19.25. Oroczyta audycja ku uczczeniu imienin P. Prezydenta Rzplitej prof. Ignacego Mościckiego.
19. 8. Sygnał czasu.
20.00. Kwadrans literacki.
20.15. Koncert popularny.
21.45. Słuchowski z Poznania.
22.15. Kom. meteor. pol. sport
22.35. Kom. PAT.
23.00. Muzyka z „Oazy”.

Nowo otwarta firma

«Elektrorad»

M. Krygier i N. Żyzemski

Lida Suwalska 15

Artykuly elektrotechniczne i radiowe po cenach przyszylnych. Sprawy na bardzo dogodnych warunkach.

Zgubiona książeczkę wojskową, wydaną przez P.K.K. Słonim na imię Mikołaja, Omieljanowicz, syna Jakóba, rocz. 1903, zamieszkały w wsi Podkosowo, gm. Niehniewickiej, pow. nowogrodzkiego — unieważnia się.

Ogłoszenie o przetargu

Magistrat m. Nowogrodka niniejszem ogłasza na dzień 12-go lutego r. b. godzinie 12-tą przetarg ustny na sprzedaż drutu żelaznego omykwanego, zdjętego z miejskiej sieci elektrycznej, grubości 5 m m., w ilości mniej więcej 6.000 kg.

Cena wywoławcza po 35 gr. za 1 kg.

Ofertom dopuszczeni będą do przetargu po okazaniu kwitu kasy Magistratu na wpłacone tytułem wadium 50 zł.

(-) **E. Szwaranowicz** Sekretarz

(-) **S. Salomon** Ławnik

Magistratu m. Nowogrodka
m. Nowogrodka, dn. 31.1.1930 r. Nr. 956. 137-

Na 12 rat! Kupisz najtaniej! **Na najdogodniejszych warunkach! Towar najlepszej jakości!**

W nowotwartym najmłodszym magazynie

Z. GOLDWASER LIDA Suwalska 26

Na składzie: Maszyny do szycia wszelkiego rodzaju. Rowery. Gramofony i płyty (najnowsze ślągiery). Instrumenty muzyczne o bajkowemu wyborze. Części od samochodów, rowerów, maszyn do szycia i t. d. Przy magazyńce znajduje się warsztat mechaniczny.

Ogłoszenie w sprawie pożyczek budowlanych

Magistrat m. Nowogrodka niniejszem podaje do wiadomości osób zważających otrzymać pożyczkę budowlaną z Banku Gospodarstwa Krajowego za pośrednictwem Komitetu Rozbudowy, iż należy w terminie do dnia 6 lutego r. b. zgłosić w Magistracie na piśmie zapotrzebowanie na pożyczkę z państwowego funduszu rozbudowy.

Zgłoszenia winny zawierać:

- 1) Wysokość niezbędnej kwoty.
- 2) Na jaki cel jest niezbędna pożyczka.
- 3) Pożyczki będą udzielane:
- a) Na wykończenie budowli finansowanych już przez Bank w latach ubiegłych.
- b) Na dalsze rozwinięcie rozpoczętego programu budowy przy finansowaniu już budowlanych.
- c) Na wykończenie budowli rozpoczętych, a dotychczas przez Bank niefinansowanych.
- d) Na wzniesienie budowli zaprojektowanych, a jeszcze nie rozpoczętych.

Pożyczki będą udzielane po ustaleniu przez Bank wysokości przysługującej na m. Nowogrodzie kredytu.

Osoby, które nie zgłoszą swych podań do dnia 6 lutego r. b. zostaną pominięte przy układaniu listy kandydatów i wskutek tego będą pozbawione możliwości uzyskania pożyczki.

(-) **E. Szwaranowicz** Sekretarz

(-) **Inż. L. Wolnik** Burmistrz m. Nowogrodka

m. Nowogrodka dn. 31.1.1930 r. Nr. 880. 138-2

Gigantyczne projekty

Niemca prawie dnia, by nie ukazał się jakiś śmiały i nowy projekt, niema dnia, by świat nie stał wobec nowego ogromnego projektu, wobec którego wszystko co było dotychczas, jest male i nic nie znaczące. Smiałość tych projektów staje się niewypowiedziana.

Naprzykład niedawno kilku inżynierów niemieckich opracowało nadzwyczajny plan, który ma na celu osuszenie Morza Północnego. Właściwie projekt przewiduje osuszenie tylko południowej części tego morza, eksperci bowiem twierdzą, że wymieniona część jest stosunkowo płytka. Największą głębokość nie siega w tych okolicach 180 stóp, tak, że autorzy tego fantastycznego projektu uważają pomysł ten za zupełnie realny.

Oczywiście znaczną przeszkodą przy realizowaniu tych planów byłyby ogromne koszty, ale inżynierowie twierdzą, że nie bez słuszności, że wydatki te opłaciłyby się stokrotnie, gdyż uzyskana przestrzeń ziemi dałaby pomieszczenie dla 20 milionów ludzi i stanowiłaby miejsce do skierowania emigracji z przeludnionych sąsiednich krajów.

Eksperti ponadto twierdzą, że na nowym terytorjum znaleźliby wielkie pokłady węgla i ropy naftowej, nie mówiąc już o tem, że bogactwa uzyskane z zatopionych okrętów byłoby również b. znaczne. Na mapie swojej nowo wymarzonej krainy, której była wzdłuża podziw Juliusza Veranego, umieścili jej autorzy 15 nowych miast.

Przeprowadzenie tego przedsięwzięcia wywołałoby oczywiście rewolucję w stosunkach politycznych i gospodarczych Europy. Przedewszystkiem Europa południowa się o terytorjum rosnące się wielkością swoją obecnym Włochom. Anglia byłaby połączona stałym lądem z Europą, Holandia i Belgia utraciłaby brzozi morskie. Ujście Tamizy i Renu byłoby połączone z kanałem La Manche, a Anglia stałaby się krajem kontynentalnym, posiadającym połączenie kolejowe z Niemcami, Belgią i Holandją. Tunel pod kanałem La Manche stałby się oczywiście w tych warunkach nieaktualny.

Jeszcze nie przebrzmiały echa tego planu, a już inżynier niemiecki Herman Soergel z Monachium wystąpił z projektem, który fantazyjnością przechodził wszystko, co dotychczas opracowano.

Projekt ten przewiduje wypompowanie wody z Morza Śródziemnego i użycie jej dla użyczenia pustyni Sahary. Projekt s.o.b. Soergel uzasadnia w następujący sposób. Badania naukowe już od dawna stwierdziły, iż morze Śródziemne przed dziesiątkami tysięcy lat stało się jedynie morzem wewnętrzne, nierozrywające i dopiero w końcu okresu lodowcowego, dzięki ogromnym Hościom tonięjących lodów, przemieństwo się w wielkie morze. Dzięki temu morze Śródziemne przy brzegach naogół bardzo płtykie, pogłębiło się znacznie tylko pośrodku.

Z tego stwierdzenia Soergel wyprowadza następujący wniosek: Jeżeli postrzeżymy dopływ wody do Śródziemnego morza przez zasilające je cieśniny Gilybraltar i Bosfor, poziom wody, dzięki stopniowemu wyparowaniu znacznie się obniżyć i wreszcie z pod tafli wód wyłoni się niegdyś atpione lądy. Aby przyspieszyć ten proces, który droga naturalna mógłby trwać nieskończenie długo, Soergel proponuje wypompowanie częściowe wody morza Śródziemnego i użycie jej do nawodnienia Sahary.

Technicznie i cyfrowo przedstawia się plan Soergla następująco: Gdyby w każdej sekundzie nie dopywało do Morza Śródziemnego 90.000 metrów sześciennych wody z Oceanu Atlantyckiego i 4.000 metrów sześciennych wody przez Dardanele, poziom morza obniżyłby się corocznie o 165 centymetrów.

Cóż zatem należy zrobić? Oczywiście zbudować olbrzymie tamy w cieśninach Gibraltarzkiej i dardanelskiej, a zatrzymane w tych miejscach wody użyć jako biły węgiel na wytwarzanie energii elektrycznej.

Autor oblicza, iż tą drogą można uzyskać siłę elektryczną w wysokości 160 milionów koni parowych w Dardanelach, 7.2 miliona w Gibraltarze. To jednak nie wystarczy, proces osuszenia trwałoby zbyt długo i dlatego proponuje autor doprowadzenie części wód przy pomocy kanałów do Afryki, zwłaszcza do pustyni Sahary, co by wpłynęło na oziębienie klimatu afrykańskiego, użyczenie pustynnych okolic i udośćpienie ich na wielką skalę dla kolonizacji. Obniżenie poziomu morskigo tylko o 200 metrów dałoby 660.000 kilometrów kwadratowych ziemi która mogłaby się stać śpichrzem dla Europy.

Projektodawca twierdzi, że osuszenie jeziora Nemi we Włoszech jest dostatecznym dowodem możliwości dokonania podobnych prac. Gdyby się udało istotnie zrealizować ten plan rezultaty oczywiście byłyby imponujące.

A więc przedewszystkiem zwyciężył siły wodnej przy wypompowaniu morza Śródziemnego stworzył olbrzymie źródła energii, którą można użyć na elektryfikację całej Europy. Dalej — pomiędzy Włochami a Bałkanami z głębin morza wyłoni się nowa ziemia, równa obszarem połwypowsy Apanin. Syrcylja połączy się z Afryką, tworząc w ten sposób „suchą drogę” pomiędzy dwoma częściami świata, od znów będzie miało dla dzieł ludzkości olbrzymie znaczenie.

Soergel obliczył że gdyby państwa europejskie zechciały użyć na realizację tego gigantycznego planu zaledwie połowę swoich budżetów wojennych w ciągu dziesięciu lat, przed ludzkością otworzyłby się nowe perspektywy, umożliwiającej rozwiązanie wielu tak trudnych i skomplikowanych zagadnień gospodarczych i politycznych.

Najbliższa przyszłość pokaże czy fantastyczne te plany są możliwe do zrealizowania, czy też są tylko wytworem bujnej fantazji.